Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Історичний та філософський факультети
Центральна наукова бібліотека
Українсько-Польський академічний центр науки та культури
Центр болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова

Харківський національний університет імені О. М. Бекетова
Українсько-Польський культурно-освітній центр

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Науково-дослідний інститут Полоністики

Університет імені Марії Кюрі-Склодовської у Любліні
Інститут історії УМКС

Університет Миколая Коперника в Торуні
Інститут історії та архівістики

Альбертський університет
Канадський інститут українських студій

За сприяння Генерального Консульства
Республіки Польща у Харкові

1918 РІК В ІСТОРІЇ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ: до 100-РІЧЧЯ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УНР та 100-РІЧЧЯ ВІДРОДЖЕННЯ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

ПРОГРАМА МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

27-28 вересня 2018 року

Харків – 2018

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Бакіров Віль – д.соц.н., проф., академік НАН України, Ректор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Заступник Голови:

Станчев Михайло – д.іст.н., проф., завідувач кафедрою нової та новітньої історії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Іноземний член Болгарської Академії Наук.

Відповідальний секретар:

Страшнюк Сергій – к.іст.н., доц., директор Центру болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова.

Члени оргкомітету:

Біткова Тетяна – к.е.н., доц., керівник Українсько-польського академічного центру науки та культури Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Жванко Любов – д.іст.н., проф., директор Українсько-польського культурно-освітнього центру Харківського національного університету комунального господарства імені О. М. Бекетова;

Журавльова Ірина – директор Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Здановський Ян – Консул Генерального Консульства Республіки Польща у Харкові;

Коженьовський Маріуш – д.іст.н., проф. Університету Марії Кюрі-Склодовської у Любліні (Польща);

Котляр Юрій – д.іст.н., проф., завідувач кафедрою історії України Чорноморського державного університету імені Петра Могили;

Кравченко Володимир – д.іст.н., проф., директор програми сучасних українських студій Канадського інституту українських студій Альбертського університету (Канада);

Кротофіль Мацей – д.іст.н., проф., директор Інституту Історії та Архівістики Університету Миколая Коперніка в Торуні (Польща);

Литовченко Сергій – к.іст.н., доц., декан історичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Сінкевич Євген – д.іст.н., проф., директор Науково-дослідного інституту полоністики Чорноморського державного університету імені Петра Могили;

Ченчик Дмитро – к.іст.н., доцент кафедри нової та новітньої історії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Чорний Дмитро – д.іст.н., проф., завідувач кафедрою українознавства філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,

Яблонський Януш – Генеральний Консул Генерального Консульства Республіки Польща у Харкові.

КАЛЕНДАР РОБОТИ

27 вересня

08.30–12.00 – реєстрація учасників (фойє Зали засідань Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, четвертий поверх)

09.25–09.55 – відкриття виставки «Українські сліди на пйотрковській землі. Документи Державного архіву в Пйотркові Трибунальському, Польща)» (Музей історії університету, пл. Свободи 4, другий поверх)

10.00–13.00 – пленарне засідання (Зала засідань Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна)

14.00–18.00 – робота секцій (за програмою)

18.30–21.00 – неформальна зустріч в кафе «Бункер» (пл. Свободи 4, цокольний поверх).

28 вересня

09.00 – 13.00 – робота секцій (за програмою)

14.00 – 17.30 – засідання Круглого столу

РЕГЛАМЕНТ

Доповідь на пленарному засіданні – до 25 хвилин;

Доповідь на «круглому столі» – до 20 хвилин;

Доповідь на секційному засіданні – 15 хвилин;

Виступ у дискусії – до 5 хвилин

Робочими мовами конференції є українська, польська, англійська, російська.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

27 вересня, четвер, 10.00-13.00

Зала засідань Ученої ради університету

(пл.Свободи 4, четвертий поверх)

Головують: **Віль Бакіров,** д.соц.н., проф., академік НАН України, Ректор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна);

Януш Яблонський, Генеральний Консул Республіки Польща у Харкові

Михайло Станчев, д.іст. н., проф., іноземний член Болгарської академії наук, завідувач кафедри нової та новітньої історії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Секретар: **Сергій Страшнюк,** к.іст.н., доц., директор Центру болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова

Вступне слово: Ректор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, д.соц.н., проф., академік НАН України **Віль Бакіров**

Вітальне слово: Генеральний Консул Республіки Польща у Харкові **Януш Яблонський**

ДОПОВІДІ

Україна: виклики 1918 року.

Владислав Верстюк, д.іст.н., проф. (Інститут історії України НАНУ)

Між двома імперіями: 1918 рік у Прибалтиці та Україні.

Анатолій Русначенко, д.іст.н., проф. (Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, м. Київ)

Breaking Empires, Making Nations? The Case of Poland.

Річард Баттервік-Павліковський, д.іст.н., проф. (Європейський коледж у Натоліні, Польща; Лондонський університет, Велика Британія)

Рівняння з багатьма невідомими: Пілсудчіковська концепція нової розстановки сил у Центрально-Східній Європі у 1918-1921 рр.

Марек Миколайчик, д.іст.н., проф. (Університет Адама Міцкевича у Познані, Польща)

СЕКЦІЯ І

УКРАЇНЦІ ТА ПОЛЯКИ В УМОВАХ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

27 вересня, четвер, 14.00–18.00

Центр болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова (ауд. IV-93)
Північного корпусу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Керівники: Дмитро Чорний, д.іст.н., проф.

Маріуш Коженьовський, д.іст.н., проф.

Секретар: Тетяна Коваленко, к.іст.н., доц.

ДОПОВІДІ

Перша світова війна як «школа практики» насильства (на прикладі Східної Європи).

Микола Глібіщук, асистент (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича).

Евакуація підприємств під час Першої світової війни: планомірне вивезення/грабіж польської промисловості.

Лариса Синявська, д.іст.н., проф. (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького).

Національні військові частини в умовах Великої війни: спільні витоки, відмінності та політичні наслідки діяльності.

Вікторія Венгерська, д.іст.н., проф. (Житомирський державний університет імені Івана Франка).

Ставлення польського суспільства в Україні до створення національної армії в роки Першої світової війни.

Ольга Білобровець, к.іст.н., доц. (Житомирський державний університет імені Івана Франка).

Кава-брейк

Формування національних військових частин та загонів Українського вільного козацтва на території Чернігівської губернії у 1917-1918 рр.

Олександр Коваленко, к.іст.н., проф., **Олександр Рахно**, к.іст.н., доц. (Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка).

Дорога до відновлення незалежності Польщі у світі Хелени Падеревської.

Віолетта Павліковська-Баттервік, Ph.D. (Інститут Історії імені Тадеуша Мантейфеля ПАН, Польща).

Кароль Шимановський в Єлисаветграді (1917-1919 рр.).

Валентина Нестеренко, завідувач відділу (Черкаський обласний краєзнавчий музей).

Трансформація громадського простору Харкова у воєнно-революційних умовах 1914-1918 рр.

Валентина Шевченко, к.іст.н., с.н.с. (Інститут історії України НАНУ).

Передумови проведення І Курултаю кримськотатарського народу 1917 року.

Олена Дьякова, к.іст.н., доц., **Даніїл Топчій**, студент (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди).

28 вересня, п'ятниця, 9.00–13.00

СЕКЦІЯ І

(пропонується провести секцію у приміщенні Українсько-польського центру – ауд. 273 Північного корпусу),

ДОПОВІДІ

Участь представників польської демократії у Центральній Раді.

Ольга Гайдай, к.іст.н., доц. (Чорноморський національний університет імені Петра Могили).

Поляки в Києві та українські прагнення щодо незалежності 1917-1918 рр.

Маріуш Коженьовський, д.іст.н., проф. (Університет Марії Кюрі-Склодовської у Любліні, Польща).

Реевакуація польських біженців у 1917-1918 рр.

Тетяна Коваленко, к.іст.н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна).

Дипломатичні представництва Грузії в Україні (1917-1918 рр.).

Георгій Бежиташвілі, академічний др. історії, г.н.с. (Національний університет імені Шота Руставелі, м. Тбілісі, Грузія), **Ія Шиукашвілі,** головний спеціаліст (Телавський університет імені Я. Гогебашвілі, Грузія)**, Олена Дьякова,** к.іст.н., доц. (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди)

Кава-брейк

Український державний банк та випуск перших купюр Української Народної Республіки.

Наталія Тріфонова, головний зберігач фондів (Музей грошей Національного банку)

Місце та роль пошти і телеграфу в Україні 1914-1921 рр.

Ірина Міронова, д.іст.н., доц. (Чорноморський національний університет імені Петра Могили).

СЕКЦІЯ II

УКРАЇНА У 1918 РОЦІ: ДЕРЖАВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ

27 вересня, четвер, 14.00–18.00

Центр українських студій імені Д. Багалія (пл. Свободи 6, ауд. 4-87)

***Керівники*:** Любов Жванко, д.іст.н., проф.,
Мацей Кротофіль, д.іст.н., проф.

***Секретар*:** Вікторія Свириденко, к.іст.н.

ДОПОВІДІ

Дипломатія УНР та Брестський мир. Стан дослідження в сучасній українській історіографії.

Олександра Кудлай, к.іст.н., с.н.с. (Інститут історії України НАНУ).

Представницькі організації підприємств та українські уряди в 1918 році: пошуки шляхів взаємодії.

Ірина Шандра, д.іст.н., доц. (Харківська державна академія культури).

Рік 1918-й: інституалізація церковного життя в Україні.

Алла Киридон, д.іст.н., проф., директор (Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво»).

Українська Держава Павла Скоропадського: соціальні аспекти внутрішньої політики (квітень-грудень 1918 р.).

Любов Жванко, д.іст.н., проф. (Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова).

Політика Української держави у сфері вищої освіти.

Валерій Левченко, к.іст.н., доц. (Одеський національний морський університет)

Кава-брейк

Харківський університет, рік 1918-й: «українізація».

Сергій Наумов, д.іст.н., проф. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна).

Глухі кути політичного прагматизму: еліта Харківської губернії в 1918 році.

Дмитро Чорний, д. і. н., проф. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Передові пости Харківської митниці у Білгороді та Валуйках часів Української Держави (1918 р.).

Сергій Дейнеко, к.іст.н., с. н. с. (Харківський історичний музей імені М. Ф. Сумцова).

Проблема забезпечення правопорядку в місті Харкові після повалення гетьманського режиму (грудень 1918 року).

В'ячеслав Потоцький, к.іст.н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

28 вересня, п'ятниця, 9.00–13.00

ДОПОВІДІ

Останній етап Першої світової війни: «людський вимір» (за документами державного архіву Херсонської області).

Олександр Коник, д. і. н., проф. (Херсонський державний університет)

Бій під Мотовилівкою у контексті антигетьманського повстання: причини та наслідки.

Марія Рогожа, к.іст.н., доц. (Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини)

Військовий потенціал українців у другій половині 1918 року: спроба аналізу.

Мацей Кротофіль, д.іст.н., проф. (Університет Миколая Коперника в Торуні, Польща).

Формування військово-політичного курсу Директорії УНР в умовах російсько-більшовицької агресії (1918).

Микола Яцюк, к.іст.н., доц. (Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова).

Кава-брейк

Херсонська дивізія УНР (грудень 1918 – лютий 1919 р.).

Юрій Котляр, д.іст.н., проф. (Чорноморський національний університет імені Петра Могили).

«Про незалежність за львівською кавою».

Пьотр Окулевич, д.іст.н., проф., **Агнєшка Савіч,** к.іст.н. (Інститут Історії Університету Адама Міцкевича в Познані, Польща)

СЕКЦІЯ III

1918 РІК ЯК ТОЧКА БІФУРКАЦІЇ НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ

27 вересня, четвер, 14.00–18.00

(пл.Свободи 6, ауд. 4-82)

***Керівники*:** Олексій Проневич, д.юр.н., проф.
Тадеуш Срогош, д.іст.н., проф.

***Секретар*:** Ярослав Шкабура, аспірант

ДОПОВІДІ

Ідея чехословацької державності у політичній концепції Т. Ґ. Масарика в період Першої світової війни.

Олександр Кравчук, к.іст.н., доц. (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського)

Між старим і новим: Росія на роздоріжжі (життя революційного Петрограду за спогадами М. Д. Врангель).

Олена Богдашина, д.іст. н., проф. (Харківський національний університет імені Г. С. Сковороди), **Дмитро Полупанов,** викладач (Харківський комп'ютерно-технологічний коледж НТУ «ХПІ»)

1918 рік – знаменна дата в історії України та Польщі.

Ольга Морозова, к.іст.н., доц. (Чорноморський національний університет імені Петра Могили).

Східна Галичина у проектах реставрації польської державності: від Бреста до Комп'єня (січень – листопад 1918 р.).

Сергій Ганус, к.іст.н., ст. викл. (Ужгородський національний університет).

Західноукраїнське населення в умовах завершення Світової війни 1918 року: між Києвом та Віднем.

Роман Тимченко, к.іст.н., с.н.с. (Інститут історії України НАНУ).

Кава-брейк

Польсько-українська суперечка щодо Холмщини та Підляшшя в 1918 році.

Даріуш Тарасюк, д.іст.н. (Університет Марії Кюрі-Складовської в Любліні, Польща)

Українські та польські соціалісти в умовах розпаду Австро-Угорщини та проголошення ЗУНР: між конфронтацією та спробами порозуміння.

Ігор Райківський, д.іст.н., проф. (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника).

Болгарская позиция относительно судьбы Юго-Восточной Европы в конце Первой мировой войны.

Бісер Георгієв, д.іст.н., проф. (Шуменський університет «Єпископ Константин Преславський»)

Поразка Болгарії у 1918 році в оцінках Народно-ліберальної партії.

Дмитро Миколенко, к.іст.н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

1918 рік у політичній біографії Християна Раковського.

Михайло Станчев, д.іст.н., проф., Іноземний член БАН (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна).

«Червоний» терор у Росії та загибель генерала Радко Дімітрієва.

Сергій Потрашков, д.іст.н., проф. (Харківська державна академія культури)

28 вересня, п'ятниця, 9.00–13.00

ДОПОВІДІ

Участь істориків у польських та українських центральних державних органах у 1917-1921 рр.

Тадеуш Срогош, д.іст.н., проф. (Академія імені Яна Длугоша в Ченстохові, Польща).

Західні регіони Польщі й України та їхні армії у 1918-1919 рр.: Велика Польща та Галичина, Армія Великопольська та Галицька Армія. Спроба порівняльного аналізу.

Ґжегош Скруква, д.іст.н., н.с. (Університет імені Адама Міцкевича в Познані, Польща).

Пам'яткоохоронні чинники становлення польської державності: нормативна складова, діяльнісні прецеденти та регіональні аспекти (1918-1919 рр.).

Володимир Параций, зав. відділом (Державний історико-архітектурний заповідник, м. Бережани Тернопільської області).

Odrodzenie państwowości a świadomość społeczeństwa. Trudne początki państwowej służby archiwalnej II Rzeczypospolitej.

Томаш Матушак, д.іст.н., директор (Державний архів у Пйотркові Трибунальському, Польща).

Польська система охорони правопорядку в умовах відродження державності: від квазіполіцейських формацій до державної поліції (1918-1921 рр.).

Олексій Проневич, д.юр.н., проф., г. н. с. (Київський національний університет імені Тараса Шевченка).

Кава-брейк

Польсько-більшовицька війна у баченні майора Шарля де Ґолля.

Марек Миколайчик, д-р габ., проф. (Університет імені Адама Міцкевича в Познані, Польща).

Розпад Російської та Австро-Угорської імперій та монархічна контрреволюція в нових незалежних державах Центральної та Східної Європи в 1918-1919 роках.

Дмитро Бондаренко, н. с. (Інститут стратегічних досліджень та прогнозів трансатлантичних процесів, м. Одеса).

Співпраця новоутворених держав Центрально-Східної Європи у протидії реалізації експансіоністської геостратегії Радянської Росії: історичні уроки.

Василь Гулай, д.політ.н., проф. (Національний університет «Львівська політехніка»).

Типологія державних утворень як інструментарій вивчення революційних і державних процесів у Центрально-Східній Європі 1917-1923 рр. (на українському прикладі).

Антон Твердовський, аспірант (Запорізький національний університет).

КРУГЛИЙ СТІЛ

«УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ 1918-1921 РР.: УРОКИ ІСТОРІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ»

28 вересня, п'ятниця, 14. 00 – 18. 00

Конференц-зала Прем'єр-паласу (проспект Незалежності, 2)

***Керівники*:** Євген Сінкевич, д.істі.н., проф.,
Мирослав Шуміло, д.іст.н., проф.

Проблема цивілізаційного вибору в країнах Центрально-Східної Європи після Першої світової війни.

Олександр Сич, д.іст.н., проф. (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича).

Українські та польські державницькі проекти після Першої світової війни: проблеми реалізації у світлі концепції Яна Станіслава Лося.

Сергій Троян, д.іст.н., проф. (Київський авіаційний університет), **Алла Киридон**, **д.іст.н.**, проф. (Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво»).

Варшавський договір 1920 року в оцінці сучасної української історіографії.

Степан Віднянський, д.іст.н., проф., член-кор. НАНУ (Інститут історії України НАНУ).

Чи був шанс на перемогу польсько-українського союзу в 1920 році?

Мирослав Шуміло, д.іст.н., проф., директор бюро історичних досліджень (Інститут національної пам'яті, м. Варшава, Польща).

Перерва, 15. 30– 15. 50

Доля «петлюрівців» на теренах Другої Речі Посполитої за джерелами історіографії.

Євген Сінкевич, д.іст.н., проф., директор (НДІ Полоністики Чорноморського національного університету імені Петра Могили).

Польський слід у справі Харківського повстанського комітету (1921-1922 рр.).

Володимир Шевченко, аспірант (Київський національний університет імені Тараса Шевченка)

Особливості репатріації польських підданих з УСРР у 1921-1923 рр. (на прикладі Полтавщини).

Марина Чиркова, методист (Полтавський обласний інститут післядипломної освіти імені М. В. Остроградського)

Проблеми вшанування поховань вояків УНР у Польщі після 1989 р.

Роман Дрозд, д.іст.н., проф. (Поморська академія, м. Слупськ, Польща)

Звіти керівників секцій